

Téerey Yowel ak Mbooloom Adunda Bés gu Juróom-Ñaareel bu Lawodise — Limu Ñaar-fukk ak Ñett

Jeff Pippenger
2026-01-04

Limu ñaar-fukk ak ñett

Ci maqa baat fukki ak ñaar, dama bindoon ne, “Gannaaw loolu ci sarax bu fukki ak benn, xeetu nit ñi tànn nañu ko wone ci fukki tur yu jóge ci Sem ba ca Abram. Sarax bu fukki ak benn mooy nettali kër gi Babel, waaye itam mooy xeetu nit ñi tànn, ni ñu ko tektalee ci Abraham. Sarax bu fukki ak benn day tàmbalee nit ñu tànn ñi waroon dugg ci kóllëre gu ñetti wet ak Yàlla. Ñetteel te mujj gi mooy saraxal Isaaxa ci sarax bu ñaar-fukk ak ñaar. Sarax “fukki ak benn” mooy alfa, tàmbali gi, te sarax “ñaar-fukk ak ñaar” mooy omega, mujj gi. Gëm-gëm gi war ngir dégg baatu Yàlla ci maana tur yi, du wuute ak gëm-gëm gi war ngir dégg baatam ci limu Kàdduam.”

Saar fukk ak benn kóllëreg Kayin, ak kóllëreg Abel. Ci at yii nu bàyyi woon ay firnde yu bari ne melokaan yu yonent yi ci kër gu magg gu Babel di tektal ab kóllëreg gu fenn. Gannaaw mbëmbët mi, am na soppi ci jamonoy yoon yi: lu jiitu mbëmbët mi mooy jaamu ca buntu Eden; waaye gannaaw mbëmbët mi, jaamu waroon na nekk ci sarxalukaay. Sarxalukaay ba amoon na ay sàrt yu xóot ci Biibël bi. Waroon nañu ko tabax ci doj yu ndeyjoor, te nit du wara dagg mbaa xàcc doj ya. Waroon na nekk doj ci kaw doj, te noppi doonte amul xar-xar.

Bëgg-bëgg bi mooyoon ngir defal mbooloom Nimrod tur, te tur mooy firndeel jikko ak melokaan. Ci kër gu kawe ga, gis nanu nit ñi di jéem a musal seen bopp, te di yékkati seen bopp ni yàlla yi nekk ci asamaan. Kër gu kawe ga mooy misaalal ab kërce gu yaakaar ne man na musal seen bopp, te yaakaar it ne war nañu ko yékkati, ni fukki buur yi di ko def ci Psalm 83, ba ñuy yékkati boppu pape bi ci boole bu bon bi ci kàddu yonent yi nekk ci Biibël, te loolu di am ci yoonu Dibeer.

Woy yu Asaf. Yàlla, bul noppi; bul nekk ci jàmm, te bul toog rekk, Yàlla. Ndax seeni noon dañuy jàkkaarloo, te ñi la bañ dañu yékkati seen bopp. Sabóor 83:1, 2.

Àddina bi rere woon na ci ndox mi Nowa indi woon, te li tax Yàlla wax ne jamonoy yégle ba noppi ci àddina ji jiitu mbëy mi mooy ne xel yi nit ñi dañu doon a gëna bon ba sax. Biibël bi dafay wax ci benn-ci-gëm ci ay anam yu bare, benn ci yooyu mooy gis “bët ak bët.” Ndax ñaar man nañu doxandoo, su fekkee ne déggoowuñu?

Léegi maa ngi leen di ñaan, yéen bokk yi, ci turu sunu Boroom Yeesu Kirist, ngeen wax lépp benn wax, te bu amee benn xaajale ci seen biir; waaye na ngeen booloo ba mat ci benn xel ak benn àtte. 1 Corinthians 1:10.

Bi Yàlla jaxasee làkk ci àtte bi mu àtte woon nguurug Nimrod, loolu day won ne lu jiitu jaxase boobu, ñépp benn lañu woon ci mbooloom, te moo tax ñépp benn jikko lañu woon, te jikko joogu mooy woon diine ju sukkandiku ci jéfandikook nit—as opposed to ñi nekk ci benn saar boobu sax

te Abraham di leen melal. Sem moo doon bakan bu takku ci jamonoy Nimrood. Taariixkat yi dañuy jublu ci Sem ne mooy ki reyoon Nimrood, ku réy ku dëddu Boroom bi. Wàllu wax ji sax na doonte amul xalaatu taariixkat yi, ndaxte Sem nit ku nekk ci kóllëre la, buy sàkku deretam ci Nóoh, nit ku nekk ci kóllëre la, miy dellusi ci Set, beneen nit ku nekk ci kóllëre la, mi dugg ci jaar-jaari taariixu kóllëre ngir wuutu mbokkam Abel, moom itam beneen nit ku nekk ci kóllëre la te doon askanu Aadama bu jub ci njëlbeénam.

Sarax fukki ak benn seet bu mag bi nekk diggante Kirist ak Seytaane, ci jumtukaayu kóllëre dund ak kóllëre dee. Nimrood mooy rakkatkat bu mag bi ci kanam Boroom bi, ndaxte dafay tegu ab njëngat gu am ay toppkat yu bari. Abràam, jaarale ko ci Sem, mooy tegu ab njëngat gu am rekk ay toppkat yu néew. Sem mooy nit ku kóllëre gi woon ba Nimrood di tabax kër gu kawe gaam, waaye ñaari kóllëre yi ci sarax fukki ak benn duñu leen tegu ci Sem ak Nimrood, waaye ci Nimrood ak Abràam lañu leen di tegu. Pool jàppale na leer ci wàllu yoonu waxu yonent bii.

Ndaxte Malkisedek bii, buur bu Salem, sarxalkat bu Yàlla Aji Kowe ji, moom mi dajeeek Ibraayma bi mu dellusee ginnaaw ba mu daane buur ya, te barkeel ko; te Ibraayma itam jox ko cëram fukkéeel ci lépp; ci njëlbeén, buñu tekkee turam, mooy Buurub njubte; te ginnaaw loolu itam, Buurub Salem, maanaam, Buurub jàmm; amul baay, amul ndey, amul xeet walla cosaan, amul tàmbaliinu fan, te amul jeexitalu dund; waaye defees na ko mu mel ni Doomu Yàlla ji; te sax na di sarxalkat ba fàww. Léegi xalaatleen ni nit kii màggée, ki ba Ibraayma maamub xeet ya sax jox ko cëram fukkéeel ci alalu ngànnay ya.

Te dëgg la, ñi boka ci doomi Lewi yi, ñoom ñi jot yërmandey saraxalekat, am nañu ndigal ci yoon wi, ngir jël asar ci nit ñi, maanaam ci seen boka yi, doonte ñoom itam génn nañu ci géntu Ibraayma.

Waaye kii bokkul ci seen xeetu gi jël na cër ci Ibraayma, te barkeel na ka cañoon yi ñu digoon. Te amul benn werante ne ki gën a ndaw mooy jot barke ci ki gën a màgg. Te fii nit ñiy dee ñooy jël cër; waaye fa, mooy ko jël ka ñu seedeel ne dund na. Te, su ma ko waxee noonu, Lewi itam, mi jëlee cër, fey na cër ci Ibraayma. Ndaxte dafa nekkoon ca dënn baayam, bi Melkisedeg dajee ak moom. Hébreux 7:1–10.

Am na am solo ci dëgg-dëgg bu jëm ci jamono jii nekk ci mbirum Melchizedek, waaye man maa ngi rekk màndargaal ne Pool jàngale na bu jub ne jikko yu yonent yi yu nit ñi ci kóllëre gi, te ci loolu maa di tekki góor ak jigéen ñi nekk ci seede su xel mu Sell mi waxal, ñi seen seede ci Mbind mi di xamale benn waymark ci sàkku yonent bi ci kóllëreg Yàlla ak nit ñi. Pool jàngale na ne Melchizedek, mi dund woon lu jiitu ngir saraxalekatug Lewi gi sampu ca Sinaay, te noonu lu ëpp ñeenti témeéri at la jiituwoon amug saraxalekatug Lewi, dafa nangu woon asaka ci Lewi. Ngir nekk ci saraxalekatug Lewi gi, dafa waroon nekk benna Lewit bu man a firndeel ne deretam sàkk na ci Lewi. Melchizedek mënu woon a won ne sikkam jóge na ci xeetu Lewi, ndaxte Lewi juddugula woon.

Rëddinu waxu yonent bi miy tegtal kóllëreg Yàlla ak Aadama ak Awa mooy ci dëgg ñaari kóllëreg. Kóllëreg bu njëkk bi mooyoon kóllëreg dund ak nattu bu yomb. Gannaaw bàkkaar ga ak nattu ba mu lajj, kóllëreg bi ci topp dafa boole deretu xar ngir jagleel yére. Gannaaw loolu amoon na

kóllëreg Yàlla ak nit ñi, mi ñuy tegtale ak mbàmbulaan mi, Noh ak jaamukaayu sarax. Gannaaw loolu itam amoon na Ndàqeen 11, foofu la kóllëreg Yàlla ak xeet wu tànn wi, wi ñuy tudde Eber yo, tambalee. Ci bépp nettali boobu, nit ñi ci Biibël bi ay góor walla jigéen yu kóllëreg lañu.

Ci Génèse fukk ak benn, njàlbéenu kóllëre gu dund ak xeet wu tànn bi la feeñale, te feeñalees na ko ca bérab ba Nimrod sampée kóllëre gu dee, ni ko dompale yàpp yi ak simaa yi, te loolu moo doon naaféq jëfandikoo wute ak doj yu ñu xàjjul ak ñàkk simaa, yi altar bi doon tekki. Sister White xamal na nu ne altar bi dafa tekki Kirist, ba tax diiney Nimrod, mi di diine ju naaféq, dafay tegu ci benn Kirist bu naaféq.

Noonu ñu waxante naan: “Ñëwleen, nanu def ban, te lakkal ko bu baax.” Te ban lañu amoon ngir doj, te taax bu ñuul lañu amoon ngir simaa. Génesis 11:3.

Bu fekkee tabax ma altar buy doj, bul ko tabax ak doj yu ñu seeri; ndaxte su nga yékkati sa jumbukaay ci kawam, nga sobax na ko. Exodus 20:25.

“Nun ngi ci nguy jooyoo boole lu sell ak lu suuf. Safara su sell bi jóge ci Yàlla war nañu koo jëfandikoo ci sunu njéego yi. Saraxalekat bu dëgg bi mooy Kirist; safara bu dëgg bi mooy Xel mu Sell mi. Lii mooy sunu yëgle. Xanaa su fekkee ne Xel mu Sell mi moo jiite nit ki te gindi ko, rekk la mën a nekk ndaw yoonu wér. Su nu dëddu Yàlla ak ñi Mu tànn ba dem laaj ca yeneen saraxaleka yu xelambaay ya, dees na nu tontu ni sunuy jëf deme.” Selected Messages, book 3, 300.

Ci yeneen dëgg yu nekk, benn ci njàng mi ñuy jële ci cosaanu waxu Yàlla ci Génèse fukki benn mooy ne muy tegu njàlbéen bu cosaanu waxu Yàlla. Mbëbbu Nóoyin mooy ràññee gu cosaanu waxu Yàlla. Bi Nóoyin génnee ci gaal gi, dafa waroon am yoonu jamono wu bees ngir jaamu, te yoonu jaamu boobu dafa sax di jur ñaari xeetu way-jaamu, ni ko jaar-jaaru Kayin ak Habel wone. Génèse fukki benn mooy àddina wu bees, ak jaar-jaaru njàlbéen bu doon nettali bi di doon cosaanu nettali bu jaar-jaaru mujj ba, ba nit ñi ci kóllëreg Yàlla ci bés yu mujj di woote liggéeykat yu waxtu fukki benn génne leen Babuloon biir jafe-jafe yoonu Dibeer bi. Nimrod mooy góor-góorlu bàkkaar gi ci biir jafe-jafe yoonu Dibeer bi, te Sem, miy Ibraayma, mooy góoru Yàlla gi ci boobu benn jafe-jafe. Tasaaroo ak jaxasoo làkk yi ci Génèse fukki benn tàmbalee na lu gaaw gannaaw ba Nóoyin génnee ci gaal gi. Mbiri sàppali gi ci saraxale fukki benn mooy ñaari kóllëre yi, te nettali bi dafa agsi ci jeexitalam bi ñetteelu jéego kóllëreg Ibraayma bi tëreeb Génèse aji ci Génèse ñaar-fukk ak ñaar.

Saar fukk ak benn mooy alfa tarihi sàrtu Ibraaima, bi jot ci omega tarihi ci saar ñaar-fukk ak ñaar. Nettali njàlbéenu Baabelu Nimrood ak nettali mujj gi ci saraxu Isaaxa, ñoom ñaar ñépp da ñuy tegu ci atub àtte bu mujj bi ci kaw nit ñi. Sàrt bi tambalee na ci kèrgóogu Nimrood, te yàgg ba àgg ci saraxu Isaaxa, te sàrt boobu dafa mat ci ñaari sarax yu janookante. Saraxu Nimrood jot na àtteb Yàlla buy dogal, waaye àtteb Ibraaima jot na barkeb Yàlla. Nimrood mooy alfa ci saar fukk ak benn, te Ibraaima mooy omega ci saar ñaar-fukk ak ñaar. Omega mas naa gën a magg, bu néew néew ñaar-fukk ak ñaar yoon, ni ko alifbe Ebrée bi di wax, te kàttan ga feeñoon ci jaaxal làkk yi ak tas xeeti àddina si, gën na ko lool kàttanu bant bi. Kèrgóogu Nimrood dafa mel ni Ñaari Tuur yi ci 9/11, te saraxu Isaaxa dafa tegu ci yoonu Dibeer.

Rëddub kóllëre ak nit ñu tànn, tàmbalee na ak misaalu lim bi ñuy wax fukk ak benn, te mu jeex ak misaalu ñaar-fukk ak ñaar. Rëddub boobu dafa jeex ci tëjub waxtu njéggal gi ci taarixu alfa bi ci Nimrod, te itam ci taarixu omega bi ci Ibraayma. Taarixu Nimrod ak Ibraayma ci boppam, yees na ko ci téere bu jëkk bi ci Biibël bi, te yékkati na ko ci biir xalisub dajale yàqute yi desoon gannaaw alag bu bees bu mbëyug Nóoh mi. Ci téere bu jëkk bi ci Biibël bi, misaalu ñaari kóllëre yi, dafa joxe ñaari seede yu feeñal tëjub waxtu njéggal gi ci rëddub saar wi dale ci xaaj bu fukk ak benn ba ci ñaar-fukk ak ñaar.

Ku jub jubadi, na wéyal ci jubadim; ku sobe, na wéyal ci sobeem; ku jub, na wéyal ci jubam; te ku sell, na wéyal ci sellaayam. Ndëgg mu mujj 22:11.

Nimrod mooyul te bañaal la ba léegi, te Abraham jub na te sell na ba léegi, ni ko xamle ci alfa bu Génèse 11–22, te itam ci omega bu Apocalypse 22:11. Balaa gâceefu yoon di tëj, am na waxin wuñu jëfandikoo ci sarax suñu bind ci aaya 10 ngir bañ a tëj wax yi ci waxinu yonent bi nekk ci téere bii. Balaa gâceefu yoon di tëj ci aaya bu topp bi, war na am ci Apocalypse ab waxinu yonent bu war a ubbeeku. Ñaari aaya gannaaw aaya fukk ak benn, Kirist moo joxe caabi ngir ubbi waxinu yonent boobu.

Mu ne ma ne: “Bulul waxi yóbbute téere bii, ndaxte waxtu wi jege na. Ku jubadi, na des ciy jubadi; te ku sobe, na des ciy sobe; te ku jub, na des ciy njubam; te ku sell, na des ciy selleem. Te xool-leen, maa ngi ñëw gaaw, te sama pey mi ànd ak man, ngir may ku nekk ni ay jëfam deme.”

Man maa ngi di Alfa ak Omega, ndoorteel bi ak muj gi, kii jëkk ak kii mujj. Peeñu Yàlla 22:10–13.

Saar fanweer ñaar-fukk ak ñaar mooy sareet bu mujj ci Biibël bépp, te lii mooy caabi bi ubbi waxu Yàlla wi nekk ci Kàddug Yeesu te ñu tëj, mooy ndigal li Kirist tëraloon ba gën ñépp ci sareet bu njëkk ci Kàddug Yeesu. Sareet bu njëkk mooy araf bu njëkk ci alfabetu Ebraayik, te sareet fanweer ñaar-fukk ak ñaar mooy bu mujj. Ci aaya yu juróom-ñent ba fukk ak benn ci sareet bu njëkk, Yowaana dafa feeñal boppam, te dafa jëfandikoo turu Kirist ni Alfa ak Omega.

Man maa, Yowaana, miit ak seen mbokk, te seen àndandoo ci tiis bi ak ci nguur gi ak muñ gi ci Yeesu Kirist, ma nga woon ca dunu bi ñuy wax Patmos, ndax Kàddug Yàlla ak ndax seedeel Yeesu Kirist. Nekkoon naa ci Xelum Yàlla ci bésu Boroom bi, te dégg naa ca sama ginnaaw baat bu réy, mel ni liit, di wax naan: Man maa di Alfa ak Omega, ki jëkk ak ki mujj; te li nga gis, bind ko ci téere, yónnee ko ci juróom-ñari mbooloom ñi gëm yi nekk ci Asi: ca Efes, ak ca Simirna, ak ca Pergamos, ak ca Tiyaatir, ak ca Sardis, ak ca Filadelfi, ak ca Lawodise. Peeñu 1:9-11.

Ci bëñ fukk ak benn, Yowaana nekk na ca Patmos; waaye ci bëñ fukk ak ñaar mu dellu ginnaawam, te dale foofa ba ci kanam, mu nekk ci kër-gu-sell gu asamaan. Noonu nag, ci ay bëñ 9/11, dañuy gis seede si Yowaana, buy xamle ne Yeesu mooy Alfa ak Omega, lu Yeesu ci boppam waxoon ba noppi ci ay bëñ 8:

Man naa di Alfa ak Omega, tàmbali ga ak mujje gi, Boroom bi wax na ko, ki nekk, ki nekkoon, ak ki di ñëw, Màgg mi lépp. Peeñu Yàlla 1:8.

Ci ay juróom-ñaar, Yowaana mi ngi bind li mu dégg Kirist wax ci boppam. Ci ay juróom-ñett ba juróom-benn, Yowaana mooy wax ci boppam. Loolu dafay teewal ñaari seede ci njëg-jëg fukki ay juróom-benn yi, yu tudd Kirist ne mooy Alfa ak Omega. Ay juróom-ñett ba juróom-benn dañuy dajale benn wàll bu yees ci xalaatam. Doonte ne dañoo boole ak bépp sàccu gi, ci ay juróom-ñett yooyu ba juróom-benn Yowaana mi ngi wax ci boppam, waaye ci ay ñeent ba juróom-ñaar, Yowaana mi ngi waxal mbooloom Yàlla bi ay jàngam. Ay ñeent dafay tàmbali benn wàll bu yees ci xalaat, buy jeex ci ay juróom-ñaar. Lii dees na ko xam ci melokaan yu ubbi Kirist, moom mi nekkoon te nekk na te dina dikkaat, miñ ko tudde ci ay ñeent, ba noppi delloo kooat ci ay juróom-ñaar.

Yowaana ci juróom-ñaari mbooloom yi nekk ci Asi: na yéwén ak jàmm nekk ak yéen, jóge ci Ki nekk, te nekkoon, te di ñëw; ak ci juróom-ñaari Xel yi nekk fa kanam nguuram; ak itam ci Yeesu Kirist, moom seede su dëgg si, te jiitu mbokk yi dekki, te Boroom buuru yi ci suuf si. Moom mi nu bëgg, te sellal nu ci sunuy bàkkaar ak deretam boppam, te def nu ay buur ak ay saraxalekat ngir Yàllaam ak Baayam; na ndam ak nguur nekk ci moom ba fàww ak ba fàww. Aamiina. Gisleen, mu ngi ñëw ak niir yi; te bët bu ne gis ko, ak ñi ko jamoon itam; te xeet yépp yi ci suuf si di jooy ndax moom. Waaw, Aamiina.

Man maa ngi Alfa ak Omeega, njàlbéen bi ak mujje gi, — nii la Boroom bi wax, moom mi nekk, mi nekkoon, ak mi di ñëw, Man aji Màgg ji. Peeñu Yàlla 1:4–8.

Ñetti at yu njëkk ci saar bu njëkk bi joxe ndigalug Yeesu Kirist, bi ñu ubbe just balaa waxtuw yoon wi tēj, ndaxte aaya bu ñetteel bi nee na: “waxtu wi jege na.” “Waxtu wi jege na” mooy benn wax ju yem ak aaya bu fukki bi ci saar fanweeru ñaar-fukk ak ñaar bi, bi wax ne: “bul tēj waxi kàdduy wax ci kanam yi nekk ci téere bii, ndaxte waxtu wi jege na.” Wax ci kanam bi ñu ubbi mooy Ndigalug Yeesu Kirist.

Saaruñeel 4 mi ngi tàmbalee ubbi gi, te saaruñeel 4 mi ngi tàmbalee ak seede Yowaana bi ne, “Man Yowaana,” te noonu itam ci saaruñeel 8, mooy Almasi bi mi ngi jox xamle ne moom la. Seede nit ku nekk ci njëlbeenu juróom-ñaari saaruñeel yi, te seede Yàlla ci mujj ga. Saaruñeel 4 mi ngi tëral Baay bi ci Asamaan ne moom mooy ki “nekk, te nekkoon, te di ñëw.” Saaruñeel 8 mi ngi tëral Almasi bi ne moom mooy ki “nekk, te nekkoon, te di ñëw.”

Buntu ngir ubbi Pexe gu Yeesu Kirist mooy njàngatug alfa ak omega. Naka Ku njëkk te mujj, Kirist am na itam texe ci jamono jii, doonte nekkoon na ci wees gi te dina nekk ci ëllëg. Liiy wone ne Yeesu ak Baay bi ñoom ñaar ñooy Yàlla ji nekkoon, te nekk, te di ñëw, mooy beneen waxin gu wone Kirist ni Alfa ak Omega. Moom mooy Alfa ak Omega, Ki njëkk ak Ki mujj, Njálbeén ak Jeexital, te nekkoon na ci njálbeén ga te dina nekk ci jeexital ga. “Bunt yi” yu nguur gi, yi joxees mbooloom gëm gi ca Sesare Filib, mooy itam “buntu” biñ teg ci tancu Eliyakim ci Esayi 22:22. Alfa bu téereb Pexe bi mooy saar wi njëkk, te omega bi mooy saar wi ñaar-fukk ak ñaar, noonu gis nanu bépp arafu Ebrë, ci saar yi nekk ci Pexe bi. Saar wi fukk ak ñett dafay tegtal ñàkk dégg-dëgggu États-Unis ak gannaaw loolu àddina si yépp. Saar wi njëkk dafay wone Kirist ni Alfa ak Omega, te

saar wi ñaar-fukk ak ñaar xamle na dëgg gii di benn, waaye ci jokkoo ak ubbi giñ wax ci saar wi njëkk. Saar yi njëkk, fukk ak ñett, ak ñaar-fukk ak ñaar, dañuy tegtal ñetti araf yi ci Ebrë yi, bu booloo taxawal baat bi di “dëgg.”

Ci njeentel fanweeru Matye, Yeesu yégle juróom-ñett i musiba ci kaw Farisen yi ak Sadusen yi. Ci wax ju mujj ji ci njeentel fan-ñaari, jëfandikoo ak wa Yawut ya bëgg di werante dafa jeex ak kumpag Daawuda, kumpag gu ñu mëna saafara rekk bu ñu xam njubte alifa ak omega.

Bi Farisen yi dajale, Yeesu laaj na leen ne: «Lu ngeen xalaat ci Almasi bi? Kan moo nekk baayam?»

Ñu ne ko: “Doomu Daawuda.”

Mu ne leen, “Kon nag la Daawuda, ci Xel mi, di ko wooye Boroom, naan: ‘Boroom bi wax na sama Boroom: Toogal ci sama ndeyjoor, ba kera ma def sa noon yi nekk sa tégalukaay tàn?’ Bu Daawuda nag di ko wooye Boroom, naka la man a doon doomam?”

Kenn ku nekk nit a ko manoon a tontu benn wax, te kenn itteewuloo ca bés booba ba ci kanam a laaj koati lu dul loolu. Matthew 22:41–46.

Mujj ga ñaar-fukk ak ñaar mi àddu na benn màndarga yu am solo ci jaar-jaaru tarihi kóllëre. Yeremiya itam dafa jëfandikoo réddoo gu dëgg gii:

Kàddu gi Yàlla waxoon Yeremi ci nekk na: Taxaw ci bunt kër Yàlla ga, te yégle fa kàddu gii, nga wax: Dégluleen kàddug Yàlla, yéen ñépp waa Yuda yi di dugg ci bunt yii ngir màggal Yàlla. Ni ko Boroom mbind mi, Yállay Israayil, waxee: Soppelen seeni yoon ak seeni jëf, te dinaa leen may ngeen dëkk ci bérab bii. Buleen wéeru ci ay wax yu fen ne: Këru Yàlla, Këru Yàlla, Këru Yàlla, mooy yii.

Ndax bu fekke ne yéen soppileen bu baax seen yoon ak seen jëf yi; bu fekke ne yéen di àtte bu jub ci diggante nit ak moroomam; bu fekke ne yéen duleen sonal doxandéem bi, jirim bi ak jígéen ji seen jëkkër dee, te dungen tuur deretu ku amul tooñ fii, te dungen topp yeneen yàlla ngir seen bopp a lor: kon dinaa leen bàyyi ngeen dëkk ci barab bii, ci suuf si ma joxoon seen baay yi, ba fàww. Xoolleen, yéen ngiy wéeru ci kàddu yu fen yu mënul jariñ. Ndax dangeen sàcc, rey, def njaaloo, giñ fen, taal cuuraayal ngir Baal, te topp yeneen yàlla yu ngeen xamul; te ngeen ñëw taxaw ci sama kanam ci kër gi tudd sama tur, naan: “Ñu musal na nu ngir nu def ñaawtéef yii yépp?”

Ndax kër gi, giñu tudde ci sama tur, dafa nekk ci seen bët dëkkub sàcc? Xoolleen, man itam gis naa ko, wax na Aji Sax ji. Waaye léegi demleen sama bëri bérab ba nekkoon ca Silo, fa ma jëkk a samp sama tur, te xoolleen li ma ko defaloon ngir ñaawteefu sama nit ñi, Israayil.

Léegi nag, ndaxte def ngeen jëf yii yépp, wax na Boroom bi, te maa ngi wax ak yéen, di jóg ci suba te di wax, waaye dégguleen; te woo naa leen, waaye tontoowuleen; moo tax dinaa def kër gii, giñu tudd sama tur ci moom, gi ngeen wéeru, ak bërebu bi ma joxoon yéen ak seen baay ya, ni ma ko defee Silo. Te dinaa leen sànni sori sama kanam, ni ma sànniwe ba noppi seen bokk yépp, mooy xeeu Efrayim bépp. Moo tax bul ñaanal askan wi, bul yelloo mbaa di ñaanal leen, te bul ma taxawal ngir ñaanu leen; ndaxte duma la déglu. Yeremi 7:1–16.

Yërëmya dafa ko ñu mu bañ a ñaanal Israyil gu yàgg ga, ndaxte dañoo agsi ci bérab bu nekkatul dellu, ni ko Yude yi di xuloo ca mujju xaaj fukk ak ñaar ba. Ba Muusaa, (nit ku bokk ci kóllère) daje ak dogalu Yàlla ci yàq askan wi tànn te bokk ci kóllère, Muusaa rammu ci ñaan. Ci xaaj juróom-ñett ba, Yërëmya dafa jot ndigal bu ko tere mu ñaanal benn askan wi bokk ci kóllère. Jaar-jaaru waxu Yàlla ci mbirum Silo mooy seede bu tēnk ci kaw seede, buy firndeel ne Yàlla man naa bañ askan wu tànn te bokk ci kóllère bu seen bàkkaar agsee ci tolluwaay bu nekkatul njot.

Efrayim boole na xérēm yi: bàyyi ko. Ose 4:17.

Ci jaar-jaale kóllère, bérab bi Yàlla di jeexal diggante kóllèreem ak mbooloom mooy benn màndarga wu mat sēkk. Nanguwul xibaar ba Yosuwa ak Kaleb joxe, te loolu mooy li firndeel fukki nat wi, mooy itam beneen misaal. Ci ay saar yu topp, ñu wax itam Yirmiya bu bañ a ñaanal xeet wi.

Kon nangul duñulal nit ñi ngir xeet wii, te bul jolli ay yuuxu walla ñaan ngir ñoom; ndaxte duma leen déggal ci jamono ji ñuy woote ci man ngir seen tiis. Jérémie 11:14.

Ci saar ñetteel bi, rocci bi ñuy génne Laodise yi baña nekk ci yoonu Dibeer, ni ko misaal yiiru Shiloah di tegtal, mooy mel ne Moo wara xamle li Mu “dina def” ci waxtu wu jigéen.

Kon nag, dinaa laay def kër gii, gi ñuy wax sama tur ci kawam, gi ngeen di wéer, ak barab bi ma joxoon yéen ak seen baay-yaay yi, ni ma ko defee Silo. Te dinaa leen sànni sore sama kanam, ni ma sànnée seen mbokk yépp, moom mboolem askanu Efrayim. Kon nag, bul ñaanal xeet wii, bu yékkati yuuxu mbaa ñaan ngir ñoom, te bul ma rammlu ngir ñoom: ndaxte du ma la dégg. Yereimi 7:14–16.

Ci benn fukk ak benn surga bii, ndigël li di bañ ñaan mooy ci ragal gi di nàmp Laodise yi bu ñu fekk seen bopp ci waxtu njàqare mi topp ndigëlu Dibéer bi. Ragal gi ñuy dund mi ngi nekk ci biir jaar-jaaru seen bañ kóllère gi.

Dégluleen kàdduy kóllère googu, te waxleen ko góor-góori Yuda ak dëkkandoo Yerusaleem; te nga ne leen,

Nii la Boroom bi, Yàlla Israyil, waxe:

Ku ñakk na nit ki déggul waxi kóllère gii, gi ma santoon seeni baay bés ba ma leen génnee réewum Misra, ca furno bu weex mel ni ay weñ, ne leen: “Déggleen sama baat te jëfë ko, ci lépp lu ma leen di sant; noonu ngeen doon sama xeet, te man dinaa doon seen Yàlla; ngir ma matal ngiir gi ma giñoon seeni baay, ne dinaa leen jox suuf su diw meew ak lem, ni mu mel tey ji.”

Noonu ma tontu ne wax ma, neex na, Boroom bi. Noonu Boroom bi wax ma ne,

Yégleen wax yii yépp ci dëkk yi Yuda, ak ci mbedd yi Yerusaleem, nga wax ne: Dégluleen waxi kóllère gii, te ngeen def leen. Ndaxte maa ngi seedeel ak doole seen baay ya, ca bés ba ma leen génnee réewu Misra, ba tey jii, di xëy ba suba, di seedeel ne: Déggleen sama baat. Waaye déggguñu, walla teguñu nopp seen, waaye ku nekk dox na ci xelam bu bon, ci bëgg-bëgg xolam bu bon; moo tax dinaa indi ci seen kaw bépp waxu kóllère gii, gi ma leen santoon ñu def

ko; waaye defuñu ko.

Te Boroom wax ma ne: am na caaxaan ci biir góor-góori Yuda ak ci biir dëkkandoo Yerusalem. Dellu nañu ca sañ-sañaa baadoolo yi seen maam yi doon def, ñi bañoon déglu samay kàddu; te topp nañu yeneen yàlla ngir jaamu leen: kër gi Israel ak kër gi Yuda yàq nañu sama kóllëre ga ma defoon ak seen baay yi.

Moo tax na Boroom bi wax: Gisleen, dinaa indi ci seen kaw musiba, bu ñu manul a rëccu ci; te doonte ñuy woote ma, duma leen déglu. Noonu dëkki Yuda ak waa Yerusalem dinañu dem, di woote yàlla yi ñu daan taal cuuraayal; waaye yooyu duñu leen musal mukkk ca jamono jafe-jafe seen ba. Ndaxte, Yaw Yuda, sa yàlla yaa tollook sa bëri dëkk; te tollook sa bëri mbedd ya nekk Yerusalem, taxawal ngeen sarxal yu ñaaw yooyu, muy sarxal yi ñuy taal cuuraay ngir Baal.

Kon bul ñaanal nit ñi, te bul yékkati yuuxu walla ñaan ci seen ndimbal; ndaxte du maa dégg seen ñaan ba ñuy woote ci sama kanam ci jamono ji ñu nekk ci seen tiis. Yereimi 11:1–14.

Dëkki ñi ñu tànn ngir bopp ci benn téeméer ak ñeent-fukk ak ñeenti junni ñi, feeñ na ci Révélasyon 11:11; te seen dajale bu mujj feeñ na ci Ésaïe 11:11; te rëdd bu bitiwuñu maàngaan, rab wi ak yonent bu dëggul bi feeñ na ci Daniel 11:11; Atteb Llawu Dimas bi ci kaw gub yi feeñ na ci Ézéchiël 11:11, te mbugal ak ragal gi dikk ci kaw janq yi ñu amul xel feeñ na ci Jérémie 11:11.

ndigalu bu ñu bañ a ñaanal askan wi mooy màndarga yi nekk ci ay aaya yu mujj yi ci Matthew saar ñaar-fukk ak ñaar, te saar ñaar-fukk ak ñett day won juróom-ñaar ak ñaar ay musiba yu ñu wax ci kaw Adventism. Saar ñaar-fukk ak ñett mooy walla 22 Oktoobar 1844, walla yoonu dibeer. Ñoom ñaar ñépp dañuy matal séet gi, te séet gi mooy diggante jabar ak jëkkër, ñiy daje ba nekk benn yaram. Matalug séet gi day teg mbooloom jubbale, walla “at-one-ment.” Nit ku ko bindoon ci melokaanu Yàlla, te Moom bind góor ak jigéen. Seen askan wi di toppu feeñ na ci ñaar-fukk ak ñett kromozom yu jóge ci góor gi ak ñaar-fukk ak ñett yu jóge ci jigéen ji. Boo leen boolee, seen ñeent-fukk ak juróom-benn kromozom dañuy samp kër Yàlla gi. Ku nekk mooy kër Yàlla, ndax xamuleen ne yéen ngeen di kër Boroom bi?

Matte séy guur ak jigéen jeexee, ba ñaar ñi nekk benn, mooy boole ñaari kër Yàlla yu ñaar-fukk ak ñett, ngir def benn kër Yàlla bu ñeent-fukk ak juróom-benn. Kirist mooy ki tabax kër Yàlla ga, te dafay tabax mbooloom gëmkatam ni kër Yàlla gu jigéen, ngir mu booleeku ak kër Yàllaam gu góor. Jokkoo ji mooy bi kër nit ki booloo ak Yàlla ci Barabu Sell bi gën a Sell ci kër Yàlla ga. “Ñaar-fukk ak ñett” mooy xeetu misaal bu tegu gaalug téeméeri ñeent-fukk ak ñeenti junni; te liggéey boobu tambalee na ci mujug waxi yonent bu ñaari junni ak téeméer at. Macë ñaar-fukk ak ñett mooy yégleb àtte bi ci kaw Sët-aadwantis yi ci Lawodise, ñi doon nañu ay naaféq yu téeméeri ñeent-fukk ak ñeenti junni.

Junniy ak ñeenti fuk ak ñeenti junniy ñaari téeméer ñeenti fuk ak ñeenti ñooy juróom-ñetteel bi mu bopp ci juróom-ñaareel yi, te ñoom ñooñu la ñiy dekkal ci bés bu juróom-ñett; te ñoom la ñiy juróom-ñett xel yi ca gaalug Nôex ba; ñoom la ñiy juróom-ñett xeet yi cosaanu Set. Te màndarga yi ci seen kanam yi dafa doon nañu ko melal jaarale ko ci xarafug bérab, bi ñuy def ci bés bu juróom-ñett. Ñoom ñooy saraxalekat yi ñuy diw ci ngir liggéey ci bés bu juróom-ñett; te yégleb juróom-ñett tiis yi ci kaw Adawantis ci saar ñaar fukk ak ñett, mooy yégleb bu jëm ci juróom-ñett

bu dëggul bi.

Yégle bu metti ci xale yu jigéen yu ñàkk xel yi, mu jiitu ko sellalug askanu Yàlla ci aaya bu mujj bi ci saar ñaar-fukk ak ñaar. Saar ñaar-fukk ak ñaar dëppook na ak saar ñaar-fukk ak ñaar ci Njálbéen, ndaxte njëkk téereb Kóllère Gu Yàgg gi mooy misaalal njëkk téereb Kóllère Gu Bees gi. Ci biir kërug séddaleg waxu yonent yi ci Macë 11 ba ci saar ñaar-fukk ak ñaar, te muy fukk ak ñaar saar, ak juróom-benni ci ñoom mooy saar fukk ak juróom-benni, fa ñu soppee turu Simon Barjona mu doon Piyeer.

Te maa ngi wax it ci yow ne, yaa di Piyeer, te ci doj wii laay tabax sama kërgëm gi; te bunt yi dërëm ndox mu bon mi duñu ko man a daan. Matthew 16:18.

Am na 459 ay kàddu ci Macë 11 ba 22. Saar bi ci digg-digg mooy Macë 16:17, waaye saar boobu maneesu koo teqale ak saar yi 18 ak 19, ndaxte benn wax lañu doon.

Noonu Yeesu tontu ko ne: “Yaw ya barkeel, Simoŋ Bar-Yona; ndaxte yaram ak deret waxalul la loolu, waaye sama Baay bi nekk ci asamaan moo la ko xamal. Te maa ngi la wax it ne, yaw yaay Piyeer, te ci doj wii laay tabax sama mbooloom gëmkaŋ yi; te bunt yi dëkkub dee duñu ko man a noot. Dinaa la jox caabi yi nguurug asamaan; te lu nga yeew ci suuf dinañu ko yeew ci asamaan, te lu nga yiwi ci suuf dinañu ko yiwi ci asamaan.” Matthew 16:17–19.

Digg bi nekk ci xaaj yi fukk ak benn ba ñaar-fukk ak ñaar mooy waxinug kóllère gu njëkk te di samp ci Kiristaanug. Ci waxin woowu, turu Simón soppi na mu nekk Piyeer; te bu ngeen jëfandikoo taxawaayu limu benn-te-benn araf yi ci làkku Àngale — mel ni “a” mooy benn, te “z” mooy ñaar-fukk ak juróom-benn — dinga gis ne “p” mooy 16, “e” mooy 5, “t” mooy 20, beneen “e” mooy 5, te “r” mooy 18. Bu ñu ëppale 16 X 5 X 20 X 5 X 18, day tollu ci 144,000, te mankaanu soppi turu Piyeer, miy màndarga kóllèreg njaxlaf, am na ci xaaj 16 aaya 18, te arafu njëkk ci Piyeer mooy limu 16, arafu mujj mi mooy limu 18. Lëpp lii nekk na ci diggu fukk ak ñaar xaaj yi tambalee ak màndargay fukk ak benn te jeexee ak màndargay ñaar-fukk ak ñaar.

Rëdd woo jii am itam ci Sarxal yi, ca ay xarit 11 ba 22, te ci rëdd boobu am na 305 aaya, loolu nag di tegtal ne xarit 17, aaya 11 mooy diggu rëdd boobu. Rëdd boobu bu ñaar-fukk ak ñaari xarit ci njëlbéenu téereb Kóllère gu Yàgg gi di tegtal kóllère gi ak Ibraayma, te dafay melal it rëdd alafa bi buy dajee rëdd omeega bi, ci noonu sax ci benn ay xarit yu njëlbéenu téereb Kóllère gu Bees gi. Diggu rëddu omeega bi ci Macë mooy tundu kawé gu jëfandikoo ngëneelug kóllère gi ak junni juróom-ñeent-fukk ak ñeenti junni nit ñi, ñoom ñoo di firndeelug kóllère gi ñuy yékkati ca yoonu Dibeer ba. Aaya bu diggu ci rëddu Sarxal yi dafay tegtal du rekk aaya bu diggu bi, waaye it ñaareelu walla diggu jéego bi ci kóllère gu ñetti wàll ak Ibraayma, te noonu sax lu am solo lool, firndeelug kóllère gi.

Kon ngeen xar yaramu seen njoñ; te loolu dina doon màndarga kóllère gi nekk diggante man ak yéen. Génèse 17:11.

Dina nu gën a ñëw, dinanu wéyal mbir yii ci bind bu ci topp.

“Noonu, bi mu doon suuf ak mbalit, xonq yu dul dëgg ak xalis yu seex yépp daldi jóg te génn ci palanteer bi ni niir, te ngelaw li yóbbu leen. Ci coow li, ma tēj sama bēt benn diir bu gätt; ba

ma ubbiwaat leen, mbalit mi mépp dafa jeex. Xonq yu am solo yi, diamã yu am njariñ yi, xaaalis yu wurus ak xaaalis yu xaaalis yi, dañoo tasaaroo bare lool ci bépp néeg bi.”

«Noonu mu teg ci kaw tebla bi ab kës bu gën a mag te gën a rafet kanam bu jiitu bi, daldi dajale takk yi, diyamã yi, xaaalis yi, ak ay loxo yu fees, sànni leen ci biir kës bi, ba kenn desatul, doonte yenn ci diyamã yi ndawoon nañu ba tollook boppu junni.»

« Mu woo ma ma ñëw gis. »

«Xool naa ci biir kërgu ndeyjoor ga, waaye sama bët yéemu na ci li ma gis. Ñoom di leer ak ndam wu fukki yoon ëpp seen ndam wa njëkk. Ma xalaat neñu leen rajaxase woon ci suuf si ak tãnki nit ña bon ña, ñi leen tasaarooon te dox ci kaw seen pënd mi. Ñu sampu woon leen ci teguin bu rafet bi ci anam wu baax, ku nekk ci boppam kër, te kenn gisul benn metit bu mu mel ni nit ki leen sànni woon dafa ko jéexal. Maa wax ak mbégte mu réy, te baat boobu moo ma yee.» Early Writings, 83.

«Yeen a ngi jébbal ñëwug Boroom bi ba mu sori lool. Gis naa ne taw bu mujj bi dafa doon ñëw [bëgg-bëgg ni] yuuxu guddi gi diggante, te ak doole gu fukki yoon gën.» Spalding and Magan, 5.

Te ci lépp lu jëm ci xam-xam ak dégg-dégg, yu buur bi leen laajoon, mu gis ne ñoom gën nañu fukki yoon magisye yi ak xërkatu-asamaan yépp yi nekkoon ci béppam réew. Daniel 1:20.